

<https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.01.033>

УДК 347.77(336.743:004.4)(4/8)

К.Г. НЕКІТ, канд. юрид. наук, доц., докторант кафедри цивільного права
Національний університет «Одеська юридична академія», м. Одеса, Україна

 orcid.org/0000-0002-3540-350X

НАПРЯМИ ЗМІН У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ОБІГУ КРИПТОАКТИВІВ: АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

Ключові слова: криптоактиви, криптовалюти, токени, біткоїн, віртуальні валюти, цифрові гроші.

Поширення кількості операцій з криптоактивами та зростання їхньої вартості викликає питання про необхідність остаточного вирішення проблеми правового регулювання їх обігу. Актуальність цього завдання посилюється тим, що залишення криптоактивів поза правовим полем сприяє використанню їх у незаконній діяльності та позбавляє державу значних доходів від їх належного оподаткування. Метою цієї статті є вивчення підходів до правового регулювання обігу криптоактивів, що останнім часом з'являються у світі, задля визначення позитивного досвіду та можливостей запозичення вдалих законодавчих рішень.

Вступ. Незважаючи на вже тривалий період існування криптоактивів, активність операцій, що проводяться з їх використанням, зростання на них попиту та відповідно їхньої цінності, остаточного підходу до правового регулювання їхнього обігу досі не сформовано. На різних етапах їхнього існування ставлення до них у різних країнах світу розрізнялося — від визнання їх грошовим сурогатом та намагань заборонити до розроблення правового регулювання відносин у сфері їхнього обігу та прирівняння їх до платіжного засобу. Однак з часом прийшло розуміння, що невизнання криптоактивів та залишення їх поза правовим полем не лише позбавляє державу істотних доходів від операцій з криптоактивами, які могли б бути отримані за умови відповідного оподаткування, але й сприяє відмиванню грошей, фінансуванню тероризму та інших видів незаконної діяльності. Тому останнім часом увага законодавців більшості країн світу спрямована на розроблення належного правового регулювання відносин з криптоактивами, а також формування уніфікованого підходу щодо розуміння їхньої правової природи та класифікації. В умовах активних спроб забезпечення правового регулювання криптоактивів в Україні, де вже кілька років тривають роботи над розробленням відповідного закону (нещодавно Верховна Рада ухвалила Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX «Про віртуальні активи», який був повернутий Президентом України на доопрацювання з метою

Цитування: Некіт К.Г. Напрями змін у правовому регулюванні обігу криптоактивів: аналіз зарубіжного досвіду. *Економіка та право*. 2022, № 1. С. 33—44. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2022.01.033>

врахування світового досвіду у сфері регулювання діяльності з організації торгівлі, обміну та зберігання віртуальних активів [1]), значний інтерес становить вивчення зарубіжного досвіду у питаннях правового регулювання обігу криптоактивів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Наявність вагомої економічної цінності та поширення операцій з криптоактивами останнім часом привертає значну увагу зарубіжних і вітчизняних дослідників. Особливості правової природи та підходів до правового регулювання обігу криптоактивів були предметом уваги В.Л. Скрипника, Р.А. Майданика, Т.С. Гудіми, А.С. Овчаренко І. Дороніна, С. Щербака, М. Поппера, П. Вінї, М. Кейсі, Д. Джоші, Г. Хильмана, М.Капланова. Питання природи криптоактивів активно досліджуються й економістами, зокрема, В. Усоським, А. Дамодараном, О. Шаровим, Р. Яновським. Однак робіт, присвячених визначенню особливостей світових підходів до правового регулювання криптоактивів, не так багато. Ця проблематика підіймалася нами у попередніх публікаціях [2, 3], окремі питання статусу криптовалюти у світі досліджувалися І.І. Ткачуком, який вивчав питання оподаткування криптовалют [4], А. Ковальчуком та С. Стеценком, які приділили увагу фінансово-правовим засадам регулювання криптовалютного ринку [5], В.А. Устименком та Н.Ю. Поліщук, які проаналізували перспективи використання криптовалют у сфері енергетики з урахуванням зарубіжного досвіду [6]. Однак підходи до правового регулювання відносин, що виникають з приводу криптовалют, у світі вже знову змінились, а тому потребують проведення подальших досліджень з метою визначення цих останніх змін, сфери їхнього виникнення та оцінки їхньої доцільності.

Мета статті полягає у дослідженні змін і визначенні спільних рис у підходах до правового регулювання обігу криптоактивів у різних країнах світу та можливостей запозичення вдалих правових рішень задля узгодження українського законодавства з європейськими практиками у сфері правового регулювання віртуальних активів.

Результати дослідження. Неоднозначна ситуація у сфері обігу криптоактивів склалася наразі у США. З одного боку, США займає позиції лідера у сфері операцій з криптоакти-

вами. З іншого, правове регулювання обігу криптоактивів є фрагментарним та залежить від законодавства конкретного штату. Першими американськими штатами, в яких здійснено спроби правового регулювання обігу криптоактивів, були Каліфорнія, Нью-Йорк, Вашингтон, Флорида та Гаваї. Також здійснено спробу розроблення уніфікованого Акта щодо регулювання бізнесу з віртуальною валютою 2017 р., який передбачав законодавчу базу для регулювання діяльності компаній, що здійснюють діяльність з «віртуальною валютою». Відповідно до цього Акта під діяльністю з віртуальною валютою пропонувалось розуміти обмін, переказ або зберігання віртуальної валюти; зберігання електронних дорогоцінних металів або сертифікатів електронних дорогоцінних металів; обмін цифровими аналогами вартості в онлайн-іграх на віртуальну валюту або законний платіжний засіб. Цей Акт також містив численні засоби захисту споживачів, забезпечував чіткі вказівки для бізнесу з віртуальною валютою [7].

Однак станом на початок 2021 р. уніфікованого регулювання криптоактивів у США все ще немає. Натомість у деяких штатах поняття віртуальної / цифрової валюти нормативно визначено, однак ці визначення у різних штатах істотно відрізняються. Наприклад, у Пенсильванії віртуальна валюта визначена як цифровий вираз вартості, що використовується як засіб обміну, одиниця обліку чи зберігання вартості, не є законним платіжним засобом, незалежно від того, деномінований він чи ні [8]. У Південній Кароліні закріплено визначення цифрових активів, які пропонується розуміти як вираз економічних, власницьких прав або прав доступу, що зберігаються в машиночитаному форматі та охоплюють цифрові споживчі активи, цифрові цінні папери та віртуальну валюту. Віртуальна валюта визначена як цифровий актив, що використовується як засіб обміну, одиниця обліку чи зберігання вартості і не визнана законним платіжним засобом Урядом США [9]. У Вашингтоні криптовалюта визначена як грошовий еквівалент. Так, тут закріплено визначення «грошових коштів та їхніх еквівалентів», під якими розуміється валюта й короткострокові, високоліквідні інвестиції, що легко конвертуються у відомі суми готівки. Грошові кошти та їхні еквіваленти охоплюють гроші в касі, депо-

зитні сертифікати, депозити на чекових рахунках, депозити на ощадних рахунках, фонди грошового ринку, криптовалюта та подібні активи [10]. У Флориді віртуальна валюта визначена як засіб обміну в електронному або цифровому форматі, який не є валютою. Цей термін не охоплює засіб обміну в електронному або цифровому форматі, який використовується: 1) винятково на онлайн-ігрових платформах, що не мають ринку або додатків поза такими ігровими платформами; 2) винятково як частина програми бонусів або винагород для споживачів і може застосовуватися лише як оплата покупок у емітента або інших призначених торговців, але не може бути конвертована у валюту, грошову вартість або віртуальну валюту [11].

У Канаді правове регулювання обігу криптоактивів існує вже досить тривалий час, ще з 2014 р., коли було ухвалено Закон про виконання деяких положень бюджету, представлених у Парламенті 11.02.2014, який фактично став першим нормативним актом, що увів у правове поле криптовалюту [12]. Зазначений закон передбачив такі положення: біржі криптовалют зобов'язані реєструватися в *FINTRAC* як фінансові установи; компанії зобов'язуються забезпечувати дотримання законів у сфері легалізації (відмивання) засобів: оповіщати регулятора про підозрілі операції, упроводити верифікацію користувачів тощо; банки не мають права відкривати рахунки біржам криптовалют, які не пройшли реєстрацію в *FINTRAC* [13].

Для цілей оподаткування криптовалюта в Канаді розглядається як товар. За роз'ясненнями Уряду Канади, криптовалюта є цифровим вираженням вартості, яке не є законним платіжним засобом. Це цифровий актив, який працює як засіб обміну на товари та послуги між сторонами, що погоджуються його використовувати. Будь-який дохід від операцій, пов'язаних із криптовалютою, зазвичай трактується як дохід від бізнесу або як приріст капіталу, залежно від обставин. Якщо криптовалюта використовується для оплати товарів або послуг, це трактується як бартерна операція з метою оподаткування прибутку. Бартерна операція відбувається, коли дві сторони обмінюються товарами чи послугами та здійснюють цей обмін без використання законної валюти. У роз'ясненні також надається пози-

ція щодо оподаткування майнінгу, з нього випливає, що майнінг може розглядатись як хобі, коли він не приносить постійного прибутку, тож не підлягає оподаткуванню, та як підприємницька діяльність, якщо майнінг здійснюється на постійній основі та є джерелом доходу. В останньому випадку діяльність, пов'язана із майнінгом криптовалют, підлягає оподаткуванню [14].

У європейських країнах ставлення до криптоактивів також є різним.

Поточну політику Великої Британії стосовно криптовалют відображено у Фінальному Звіті Робочої групи щодо криптоактивів, опублікованому у жовтні 2018 р. У Звіті криптовалюти розглядаються як частина ширшого поняття — криптоактиви. Останні тут визначаються як криптографічно захищене цифрове вираження вартості або договірних прав, що використовує певний тип розподіленого реєстру і може передаватися, зберігатися або торгуватися в електронному вигляді [15].

У Звіті виділяють три типи криптоактивів: 1) обмінні (біржові) токени, які часто називають «криптовалютами», такими як біткоїн, лайткоїн та еквіваленти. Вони використовують платформу технології розподіленого реєстру і не випускаються / не підтримуються центральним банком або іншим центральним органом та використовуються як засіб обміну або для інвестування; 2) *security*-токени — становлять «визначену інвестицію» у розумінні Закону про фінансові послуги та ринки (2000). Вони можуть передбачати такі права: право власності, повернення певної суми грошей або право на частку в майбутніх прибутках. Вони також можуть бути перевідними цінними паперами або фінансовими інструментами відповідно до Директиви ЄС про ринки фінансових інструментів; 3) *utility*-токени, які можна викупити для доступу до певного продукту чи послуги, що зазвичай надаються за допомогою платформи технології розподіленого реєстру [15].

З точки зору правового регулювання, Управління з фінансового регулювання та надзору Великої Британії поділяє усі криптоактиви на регульовані та нерегульовані. Вони пропонують свою класифікацію криптоактивів та розрізняють *security*-токени, *e-money*-токени та нерегульовані токени. Отже, обмінні токени, зокрема біткоїни, лайткоїни тощо, та *utility*-

токени вважаються нерегульованими. Тож діяльність, пов'язана із використанням криптовалют, схожих до біткоїнів, не вважається фінансовою, не регулюється Управлінням з фінансового регулювання та надзору Великої Британії, не підлягає ліцензуванню [16].

Нині ставлення до криптовалют у Великій Британії все ще не є однозначним. З одного боку, у країні обговорюється можливість створення так званих британських біткоїнів — цифрової валюти центрального банку, яка буде зберігатися на банківських рахунках населення та використовуватись для платежів [17]. З іншого боку, наприкінці 2020 р. Управління з фінансового регулювання та надзору Великої Британії в рамках політики попередження зловживань на ринку та фінансових злочинів на вторинному ринку заборонило операції з нерегульованими криптоактивами для роздрібних споживачів [18].

У Німеччині практично від самого початку віртуальні валюти розглядалися як фінансові інструменти. 2013 р. Федеральне управління фінансового нагляду (*BaFin*) висловило позицію, що біткоїни та пов'язані з ними активи є «розрахунковими одиницями», які прирівнюються до спеціальних прав запозичення та не є законним платіжним засобом, але можуть бути використані для платежів. Отже, торгівля або брокерська діяльність у віртуальних валютах розглядається як така, що вимагає ліцензії на фінансові послуги відповідно до Закону про банківську діяльність [19].

Як зазначали німецькі дослідники, у Німеччині потреба в ліцензії безпосередньо впливала з уже наявних законів. Це було пов'язано з тим, що визначення німецького Закону про банківську діяльність є дуже широким і абстрактним, що залишає місце для включення нових розроблень, таких як віртуальні валюти, тому встановлення нових правил ліцензування бізнесу з біткоїнами не було необхідним відповідно до законодавства Німеччини [20].

Істотні зміни у сфері правового регулювання криптовалют відбулися у Німеччині після 01.01.2020, у зв'язку із тим, що Німеччина приєдналася до країн, які мають певний режим регулювання криптоактивів. Враховуючи європейські вимоги відповідно до П'ятої директиви про боротьбу з відмиванням грошей (*AMLD5*), німецький законодавець реформував національні регулятивні правила щодо

діяльності, пов'язаної з криптовалютою. Новий Закон про імplementацію Директиви про поправки до IV Директиви ЄС про відмивання грошей вплинув на чинні вимоги до ліцензування згідно із німецьким Законом про банківську діяльність, визначаючи нову категорію фінансових інструментів, та додатково увів нову вимогу ліцензування на послуги зберігання. Реформа, яка проводиться у Німеччині, має на меті охопити всі крипто-токени, що мають значення для фінансових ринків. Для цього у визначення фінансових інструментів у Законі про банківську діяльність було додано нову категорію «криптоактиви». Криптоактиви визначаються як цифрові вираження вартості, що не випускаються і не гарантуються центральним банком або державним органом, не мають юридичного статусу валюти чи грошей, існують на основі домовленості або фактичної практики, приймаються як засоби обміну / платежу або служать інвестиційним цілям, можуть передаватися, зберігатися та торгуватися в електронному вигляді [21].

У Австрії криптовалюти також не кваліфікуються як законний платіжний засіб чи фінансовий інструмент, вони вважаються нематеріальними товарами. Для цілей оподаткування криптовалюти розглядаються як інші бізнес-активи. Що стосується майнінгу, то Міністерство фінансів Австрії вважає його комерційною діяльністю та розглядає як будь-яке інше виробництво товарів. Так само комерційною діяльністю вважають роботу інтернет-торгових майданчиків і банкоматів з криптовалютами [22].

Однією з найпрогресивніших країн у питаннях, пов'язаних із IT-сферою, вважають Естонію. Правове регулювання криптоактивів тут також достатньо розвинуте й існує вже досить тривалий час. 2017 р. Естонія стала першою країною, яка впровадила в національне законодавство Директиву ЄС 2015/849 щодо попередження відмивання грошей та фінансування тероризму [23], яка стала першим нормативним актом, що визначив європейську правову базу для віртуальних валют [24].

Ще наприкінці 2017 р. Естонія ухвалила зміни до свого законодавства щодо боротьби з відмиванням грошей, внаслідок чого криптовалюти (віртуальні валюти) були визначені як вартість, представлена в цифровій формі,

що передається цифровим способом, зберігається або є предметом торгівлі та яку фізичні або юридичні особи приймають як платіжний інструмент, але це не є законним платіжним засобом будь-якої країни або фондів. Законодавство про боротьбу з відмиванням грошей застосовується також до провайдерів послуги обміну віртуальної валюти на фіатну валюту та провайдерів послуги гаманця віртуальної валюти, що визначається як послуга, в якій генеруються ключі для клієнтів або зберігаються зашифровані ключі клієнтів, які потім можна використовувати для зберігання та переказу віртуальних валют. Постачальники послуг віртуальної валюти повинні мати ліцензію [18]. Наслідком такого підходу до правового регулювання криптовалют стало те, що Естонія є дуже популярною країною серед криптобізнесменів, які бажають легалізувати свою підприємницьку діяльність.

У січні 2021 р. Міністерство фінансів Естонії представило нову пропозицію щодо регулювання діяльності постачальників послуг віртуальної валюти. Заплановані зміни встановлюють вимогу для постачальників послуг з віртуальної валюти, які працюють за ліцензією Підрозділу фінансової розвідки (він займається протидією відмиванню грошей), мати зареєстрований офіс, місцезнаходження правління та місце діяльності в Естонії. Згідно з новою пропозицією подальші зміни повинні забезпечити необхідну прозорість для сектору та захистити інтереси інвесторів.

Найважливіша зміна відповідно до нової пропозиції полягає в тому, що постачальники послуг з віртуальної валюти будуть підконтрольні Органу фінансового нагляду, що спричиняє підвищення мінімального розміру статутного капіталу, регулярне звітування та аудиторські зобов'язання, а також обмеження юридичних форм діяльності. До того ж усі поточні власники ліцензій повинні подати заявку на нову ліцензію.

Незважаючи на встановлення обтяжливіших вимог та зростання витрат на організацію криптовалютного бізнесу, запропоновані зміни оцінюються фахівцями позитивно. Зазначається, що нове законодавство Естонії дозволить постачальникам послуг з 2022 р. працювати в прозоріших рамках, забезпечуючи інвесторам юридичну впевненість. Окрім того, за новими вимогами, власник ліцензії матиме

право надавати свої послуги також у транскордонному порядку, запропоновані зміни допоможуть вирішити поточну проблему обмеженого територіального масштабу та обмеженого нагляду естонських органів влади, що сприятиме більшій юридичній визначеності для інвесторів [25].

Отже, зміни, що плануються щодо правового регулювання криптовалют в Естонії, з одного боку, роблять крипто-бізнес складнішим, але, з іншого — створюють сприятливі умови для інвесторів, що має простимулювати зростання інвестицій у криптосферу.

Говорячи про правове регулювання криптоактивів на рівні Європейського Союзу, потрібно зазначити, що фактично першим європейським нормативним актом, який визначив правову базу для криптоактивів, стала Директива ЄС 2015/849 щодо попередження відмивання грошей і фінансування тероризму [23]. 2017 р. в Директиву ЄС 2015/849 було внесено зміни, спрямовані на зниження ризику використання віртуальних валют для відмивання злочинних доходів. Згідно з внесеним поправкам провайдери криптовалютних сервісів і «платформи віртуальних валют» повинні застосовувати ті ж вимоги щодо ідентифікації клієнтів і відстеження підозрілих операцій, як банки та інші кредитні й фінансові організації [26]. Віртуальні валюти визначено як цифрове вираження вартості, яке не випускається або не гарантується центральним банком чи державним органом, не обов'язково прив'язане до законної валюти і не має юридичного статусу валюти чи грошей, але приймається фізичними або юридичними особами як засіб обміну, який може передаватись, зберігатись і торгуватись в електронному вигляді [23]. Як бачимо, саме наведене визначення покладено в основу легального поняття віртуальних валют у більшості європейських країн.

Істотні зміни у сфері правового регулювання криптовалют очікують Європейський Союз 2022 р. Наприкінці 2020 р. Європейська комісія опублікувала проєкт положення про криптоактиви — «Регулювання на ринках криптоактивів» (*MiCA*), призначене забезпечити уніфіковані підходи до регулювання діяльності у сфері криптоактивів для усіх європейських країн, а також врегулювати криптоактивні послуги та криптоактиви, які вже не підпадають під дію європейського регулювання [27]. (Са-

ме цю пропозицію покладено в основу змін, що пропонуються в Естонії). Планується, що ухвалення цього акта сприятиме створенню рівних умов для постачальників криптоактивних послуг, позбавить їх необхідності підлаштовувати свою діяльність під різні вимоги законодавств різних країн, а також створить прозорі умови та правову визначеність для інвесторів [28]. Однак існують побоювання, що частина запропонованих норм може перевищити ціль, накласти непереборні обмеження на бізнес і покласти край різним інноваційним випадкам використання криптовалют в ЄС [29].

MiCA передбачає всі типи криптоактивів, на які ще не поширюється фінансове законодавство ЄС. Водночас так звані *security*-токени (тобто токени, які функціонують як цінні папери: акції компаній або облігації), які вже регулюються як акції, облігації чи цінні папери інвестиційних фондів, не підпадають під дію *MiCA*. Для всіх інших форм криптоактивів створюються різні категорії регулювання.

Зокрема, передбачається існування таких груп криптоактивів:

- криптоактиви загалом, як загальноохоплювальна категорія (охоплює криптовалюту типу біткоїнів, латкоїнів, ефіріумів тощо). Криптоактив визначається як вираження вартості або прав, що можуть передаватися та зберігатися в електронному вигляді, використовуючи технологію розподіленого реєстру або подібну технологію;

- *utility*-токени — тип криптоактиву, який призначений забезпечити цифровий доступ до товару або послуги, доступної до технології розподіленого реєстру, і приймається лише емітентом цього токена;

- *asset-referenced* токени — тип криптоактиву, який має на меті підтримувати стабільну вартість, посилаючись на вартість декількох фіатних валют, які є законним платіжним засобом одного чи декількох товарів або одного чи декількох криптоактивів, або комбінацію усіх зазначених активів;

- *e-money* токени — тип криптоактиву, основне призначення якого полягає у використанні як засобу обміну, він має на меті підтримувати стабільну вартість, посилаючись на вартість фіатної валюти, що є законним платіжним засобом [28].

MiCA встановлює також чіткі правила для емітентів і постачальників послуг. Зокрема,

емітенти криптоактивів у ЄС повинні будуть опублікувати політику випуску та обігу криптовалюти (*white paper*) та заздалегідь надіслати її на затвердження у регуляторний орган. Для *asset-referenced* та *e-money* токенів встановлюються також додаткові вимоги щодо порядку їхнього затвердження. Отже, залежно від категорії криптоактивів, до емітентів застосовуватимуться різні регуляторні обов'язки та вимоги. Якщо всі зобов'язання виконуються, криптоактив може бути випущений і запропонований безпосередньо на всьому ринку ЄС. Для постачальників послуг, таких як зберігання, брокерська діяльність, торгівля чи інвестиційні консультації, встановлюється обов'язок попереднього узгодження з національними наглядовими органами. Нормативні вимоги стосуються, серед іншого, мінімального статутного капіталу, безпеки ІТ-інфраструктури, структури корпоративного управління та придатності правління.

На додаток до цих правил для емітентів криптоактивів і постачальників послуг криптоактивів, *MiCA* також вводить правила проти маніпуляцій з ринком та інсайдерської торгівлі на платформах для торгівлі криптовалютами. Наприклад, заборонятиметься використання великої кількості криптоактивів на регульованих криптовалютних біржах з метою впливу на ціни [29]. Тобто передбачається створення аналога антимонопольних інструментів впливу на крипторинки.

Як видно, з одного боку, *MiCA* створює однакові правила гри для усіх країн ЄС, як це було з *GDPR* у сфері захисту персональних даних, однак, з іншого боку, заплановані вимоги можуть виявитися надмірними та замість стимулювання розвитку ринку криптовалют будуть його стримувати. Тому пропоновані на рівні ЄС зміни українському законодавцю слід сприймати з обережністю. Однак що дійсно варто врахувати під час правового регулювання криптоактивів, це їхню класифікацію та диференційований підхід до регулювання залежно від типу криптоактиву.

Серед країн Азії особливе місце у питаннях правового регулювання діяльності, пов'язаної з криптоактивами, займають Китай і Сінгапур.

У Китаї стосовно криптовалют склалася парадоксальна ситуація. З одного боку, завдяки дешевій енергії у Китаї сконцентровані найпотужніші майнові ферми, приблизно 60 %

біткоїнів, що циркулюють у світі, вироблено саме в Китаї [30]. З іншого боку, незважаючи на таку високу активність у сфері вироблення криптовалют, у самому Китаї з вересня 2017 р. діє публічна заборона створення та розміщення токенів [26].

Спроби визначитись із правовим регулюванням криптовалютних відносин у Китаї тривають з 2013 р. Почавши з досить м'якого регулювання відносин щодо криптовалют, уряд країни через деякий час суттєво посилив свій підхід. 2017 р. Китай заборонив фінансування криптовалют та ICO, а також закрив криптобіржові платформи. Водночас за рік до таких жорстких заходів Китай домінував на ринку біткоїн-бірж, охоплюючи понад 90 % обсягу торгівлі [31]. Проте у вересні 2017 р. Народний банк Китаю та ще п'ять міністерств оголосили, що фінансування з використанням криптовалют, таких як ICO, є несанкціонованим незаконним державним фінансуванням може бути причетним до незаконного продажу монет, незаконного випуску цінних паперів, незаконного збору коштів, фінансового шахрайства, продажу пірамід та інших протизаконних і злочинних дій. У повідомленні 2017 р. переглянуто висловлену 2013 р. позицію, що біткоїни, ефіріуми та інші криптовалюти не функціонують як гроші, оскільки вони не мають статусу законного платіжного засобу та їхнє використання не є юридично обов'язковим. Незважаючи на те, що у повідомленні 2017 р. біткоїни визначені як «заміщення грошей» або «віртуальна валюта», не враховуючи криптографічний аспект валюти, воно прямо забороняло будь-який обмін між фіатними грошима та криптовалютами. Також була чітко заборонена будь-яка діяльність і пропонування або фінансування криптовалют і заборонено криптобіржі. Однак у повідомленні 2017 р. не згадувалася ані грошова, ані кримінальна відповідальність за будь-яке порушення нормативних вимог, особливо щодо осіб, які не зареєстровані як фінансові установи. Також не було заборонено обмін, транзакції між криптовалютами та майнінг [32].

Отже, станом на сьогодні Китай не визнає криптовалюту законним платіжним засобом, банківська система Китаю не приймає криптовалюту і не надає відповідних послуг. Уряд вжив деякі регуляторні заходи для боротьби

з діяльністю, пов'язаною з криптовалютами, з метою захисту інвесторів та запобігання фінансовим ризикам. Ці заходи охоплюють визнання незаконними початкові пропозиції монет (ICO), обмеження діяльності криптобірж і стримування майнінгу біткоїнів [33].

Водночас Народний банк Китаю розглядає можливість випуску власної цифрової валюти для вирішення крипто-ризиків. Це допоможе органам контролю краще ідентифікувати клієнтів, які використовують цифрову валюту, оскільки вона випускається центральним органом влади. За словами китайського уряду, віртуальна валюта буде підтримуватися Народним банком Китаю, що у підсумку має запобігти фінансовій злочинності за допомогою обміну цифровими активами [34].

У Сінгапурі правовий режим є доволі сприятливим для криптоактивів, хоча в останній рік регулювання, як і у більшості інших країн, стало жорсткішим. Криптовалюти в Сінгапурі не є законним платіжним засобом, однак криптовалюти біржі та торгівля є законними. Для цілей оподаткування біткоїни розглядаються як товар, тож до них застосовується податок на товари та послуги (сінгапурська версія податку на додану вартість). Валютне управління Сінгапуру (MAS) зайняло нейтральну позицію щодо криптовалют: 2017 р. було заявлено, що вони не будуть прагнути регулювати віртуальні валюти, однак регулюватимуть токени цифрових платежів (DPT), якщо ці токени класифікуються як цінні папери. Водночас 2020 р. MAS висловив попередження про ризики інвестування в криптовалютні продукти.

Загалом м'який підхід MAS до регулювання обігу криптовалют змусив його застосовувати наявні правові рамки, де це можливо. У січні 2018 р. MAS опублікував пресреліз, в якому попередив громадськість про ризики спекуляції криптовалютою, і було зауважено, що криптовалюти підпадають під ті самі заходи протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, що і традиційні фіатні валюти. Через рік було ухвалено Закон про платіжні послуги 2019 р. (PSA), який з січня 2020 р. підпорядковував біржі та інший криптовалютний бізнес органам регулювання MAS і встановив необхідність отримання ліцензії [35].

Отже, з початку 2020 р. криптовалютні компанії, зокрема біржі, зобов'язані зареєструва-

тися та подати заявку на ліцензію постачальника платіжних послуг. Це означає, що всі підприємства у цьому секторі повинні дотримуватися вимог, що пред'являються до постачальників платіжних послуг. Водночас до індивідуальних майнерів сьогодні ставлення м'якше — поки що їхня діяльність не оподатковується [36].

Поряд з досить розвинутим підходом до правового регулювання криптовалют у багатьох країнах світу, у деяких країнах криптовалютного регулювання немає, а в поодиноких криптовалюти є офіційно забороненими. Наприклад, Федеральний Банк Португалії заявив, що оскільки щодо криптовалют немає уніфікованого регулювання на європейському рівні, уся діяльність щодо їхнього випуску та обігу вважається незаконною. Також незаконними визнаються криптовалюти у Катарі та Бангладеш, у Бангладеш використання криптовалют навіть переслідується. У Бразилії та Колумбії криптовалюти не регулюються, а в Еквадорі та Болівії офіційно заборонені [23].

Висновки. Отже, на сьогодні ставлення до криптовалют є різним, і залежить від рівня розвитку країни. Однак останнім часом виявляється тенденція спрямовувати зусилля на введення криптовалют у правове поле та забезпечення правового регулювання їхнього обігу.

Загалом можна зазначити, що 2020-й рік пандемії та переведення життя в онлайн-формат став роком приділення особливої уваги розвитку правового регулювання обігу криптовалютів. Найбільше занепокоєння владних структур викликають такі риси криптовалютів як децентралізація та анонімність, що дають змогу використовувати ці активи для відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансування тероризму. Саме у цьому напрямі в останній час рухається державне регулювання обігу криптовалютів. Більшість країн світу у питаннях правового регулювання криптовалютів зосереджуються на проблемах ліцензування діяльності криптова-

лютих бірж, ідентифікації їхніх користувачів, оподаткуванні, а також протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму. Саме ці принципи покладено в основу запропонованого Європейською комісією уніфікованого підходу до регулювання діяльності у сфері криптовалютів для усіх європейських країн.

Привертає увагу той факт, що як в європейському уніфікованому підході до регулювання обігу криптовалютів, так і в рамках їхнього правового регулювання в окремих європейських країнах та американських штатах, пропонується класифікація криптовалютів і поділ їх на декілька категорій залежно від тих функцій, які вони виконують. Так, у проекті положення про криптовалютів «Регулювання на ринках криптовалютів» (*MiCA*), опублікованому Європейською комісією, згадуються чотири групи криптовалютів: криптовалюти загалом, як загальноохопна категорія (охоплює криптовалюти типу біткоїнів, латкоїнів, ефіріумів тощо); *utility*-токени; *asset-referenced* токени; *e-money* токени. У Великій Британії пропонують виділяти три групи криптовалютів: обмінні (біржові) токени, які часто називають «криптовалютами», такими як біткоїн, лайткоїн і еквіваленти; *security*-токени, які посвідчують певні права, зокрема право власності, повернення певної суми грошей або право на частку в майбутніх прибутках; *utility*-токени, які надають доступ до певного продукту чи послуги. У деяких штатах США, зокрема Південній Кароліні, розрізняють також три типи віртуальних активів: цифрові споживчі активи, цифрові цінні папери та віртуальну валюту. У Флориді поряд із віртуальною валютою виділяють інші засоби обміну в електронному або цифровому форматі, які використовуються на онлайн-ігрових платформах або як частина програми бонусів чи винагород для споживачів. Зазначені підходи до класифікації криптовалютів варто врахувати під час визначення правових рамок для регулювання обігу криптовалютів (віртуальних активів) в Україні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про віртуальні активи: проект Закону України. Реєстр. № 3637 від 11.06.2020. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110 (дата звернення: 06.01.2022).
2. Некіт К.Г. Правовий статус криптовалют в Україні та у світі. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 1. С. 40—42. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/12.pdf (дата звернення: 06.01.2022).
3. Некіт К.Г. Світові підходи до визначення правового статусу криптовалют. *Часопис цивілістики*. 2018. № 29. С. 100—106.
4. Ткачук І.І. Статус криптовалют в Україні та інших країнах світу. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 521—526.
5. Ковальчук А., Стеценко С. Фінансово-правові засади регулювання криптовалютного ринку. *Публічне право*. 2018. № 1 (29). С. 85—92.
6. Устименко В.А., Поліщук Н.Ю. Правове застосування криптовалют в електроенергетиці України: зарубіжний досвід і вітчизняні здобутки. *Економіка та право*. 2019. № 2 (53). С. 64—69. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2019.02.064>
7. Hughes S.D. Cryptocurrency Regulations and Enforcement in the U.S. *Western State University Law Review Association*. 2018. № 45. P. 1—24. URL: <https://www.scotthugheslaw.com/documents/CRYPTOCURRENCY-REGULATIONS-AND-ENFORCEMENT-IN-THE-US-2.pdf> (дата звернення: 06.01.2022).
8. The General Assembly of Pennsylvania. Senate Bill № 401. Session 2021. URL: <https://www.legis.state.pa.us/CFDOCS/Legis/PN/Public/btCheck.cfm?txtType=PDF&sessYr=2021&sessInd=0&billBody=S&billTyp=B&billNbr=0401&pn=0348> (дата звернення: 06.01.2022).
9. South Carolina General Assembly 124th Session, 2021-2022. General Bill. URL: https://www.scstatehouse.gov/sess124_2021-2022/bills/3495.htm (дата звернення: 06.01.2022).
10. State of Washington 67th Legislature 2021 Regular Session. House Bill 1406. URL: <http://lawfilesextra.wa.gov/biennium/2021-22/Pdf/Bills/House%20Bills/1406.pdf?q=20210322140515> (дата звернення: 06.01.2022).
11. Florida House of Representatives. House Bill 1351. URL: <https://www.flsenate.gov/Session/Bill/2021/1351/BillText/Filed/PDF> (дата звернення: 06.01.2022).
12. Ильин А.Ю. Криптовалюта как платежный инструмент на мировом финансовом рынке. *Правовой альманах*. 2021. № 1 (5). С. 12—18.
13. Правове регулювання операцій с криптовалютами в Канаде. *Официальный сайт Международной компании Eternity Law International*. URL: <https://www.eternitylaw.com/blog/2017/10/05/blog-2017-09-29-pravovoe-regulirovanie-kriptovalyutnyh-operatsij-v-kanade/> (дата звернення: 06.01.2022).
14. Guide for cryptocurrency users and tax professionals. Government of Canada. 26.06.2021. URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/digital-currency/cryptocurrency-guide.html> (дата звернення: 06.01.2022).
15. Cryptoassets Taskforce: final report. October 2018. 58 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/752070/cryptoassets_taskforce_final_report_final_web.pdf (дата звернення: 06.01.2022).
16. Blockchain & Cryptocurrency Regulation 2021. *Global legal insights*. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-laws-and-regulations/united-kingdom> (дата звернення: 06.01.2022).
17. Jones Huw and Milliken David. «Bitcoin» not bitcoin? UK considers new digital currency. *Reuters*. April 19, 2021. URL: <https://www.reuters.com/business/finance/uk-launches-taskforce-potential-bank-england-digital-currency-supnak-2021-04-19/> (дата звернення: 06.01.2022).
18. FCA bans the sale of crypto-derivatives to retail consumers. *Financial conduct authority*. 06.10.2020. URL: <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/fca-bans-sale-crypto-derivatives-retail-consumers> (дата звернення: 06.01.2022).
19. Lorenz M. Germany's Approach to Crypto-assets and their Safeguarding Under 5MLD and Financial Regulation. *Global Compliance News*. 27.02.2020. URL: <https://globalcompliancencnews.com/germanys-approach-to-crypto-assets-and-their-safeguarding-under-5mld-and-financial-regulation/> (дата звернення: 06.01.2022).
20. Boehm F., Pesch P. Bitcoin: A First Legal Analysis with reference to German and US-American law. 13 p. URL: https://www.zar.kit.edu/DATA/veroeffentlichungen/237_BTC_final_camready_437e610.pdf (дата звернення: 06.01.2022).
21. New regulatory regime for crypto assets in Germany. Norton Rose Fulbright. March 2020. URL: <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/5ee1e37e/new-regulatory-regime-for-crypto-assets-in-germany> (дата звернення: 06.01.2022).
22. Regulation of Cryptocurrency Around the World. *Legal Reports (Publications of the Law Library of Congress)*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/law/help/cryptocurrency/world-survey.php#sweden> (дата звернення: 06.01.2022).
23. Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) № 648/2012 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directive 2006/70/EC. *Official Journal of the European Union*. 16.03.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02015L0849-20180709> (дата звернення: 06.01.2022).

24. A Complete 2020 Guide to Cryptocurrency License Requirements in Estonia. *Getid*. June 27, 2020. URL: <https://getid.ee/cryptocurrency-license-requirements-in-estonia/> (дата звернення: 06.01.2022).
25. Soom A. Planned amendments to Estonian virtual currency regulation make Estonia the frontrunner in sector transparency. *E-Estonia*. March 29, 2021. URL: <https://e-estonia.com/planned-amendments-to-estonian-virtual-currency-regulation-make-estonia-the-frontrunner-in-sector-transparency/> (дата звернення: 06.01.2022).
26. Обзор законодательного регулирования криптовалют в отдельных государствах. KPMG. Ноябрь 2017. 10 с. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ru/pdf/2017/11/ru-ru-cryptocurrency-legislative-regulation-worldwide-november-2017-upd.pdf> (дата звернення: 06.01.2022).
27. Grieser S.G., Zlatanov I. Newest developments on the crypto-assets regulation. *ReedSmith*. 24 March 2021. URL: <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/2021/03/newest-developments-on-the-crypto-assets-regulation> (дата звернення: 06.01.2022).
28. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937. *European Commission*. 24.09.2020. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f69f89bb-fe54-11ea-b44f-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF (дата звернення: 06.01.2022).
29. Hansen P. New Crypto Rules in the European Union – Gateway for Mass Adoption, or Excessive Regulation? *Stanford Law School*. January 12, 2021. URL: <https://law.stanford.edu/2021/01/12/new-crypto-rules-in-the-eu-gateway-for-mass-adoption-or-excessive-regulation/> (дата звернення: 06.01.2022).
30. Qi F. Bitcoin mining is still huge in China despite new ban in Inner Mongolia. *SupChina*. March 9, 2021. URL: <https://supchina.com/2021/03/09/bitcoin-mining-is-still-huge-in-china-despite-new-ban-in-inner-mongolia/> (дата звернення: 06.01.2022).
31. Samuel H. JPY, USD, and KRW Accounts for Over 90% of Bitcoin Traded on Exchanges. *Bitcoin.com*. October 17, 2017. URL: <https://news.bitcoin.com/jpy-usd-krw-accounts-90-bitcoin-traded-exchanges/> (дата звернення: 06.01.2022).
32. Xie R. Why China had to «Ban» Cryptocurrency but the U.S. did not: A Comparative Analysis of Regulations on Crypto-Markets Between Comparative Analysis of Regulations on Crypto-Markets Between the U.S. and China the U.S. and China. *Washington University Global Studies Law Review*. 2019. 18(2). P. 475—477.
33. Regulation of Cryptocurrency in Selected Jurisdictions. The Law Library of Congress, Global Legal Research Center. June 2018. 75 p. URL: <https://www.hsdl.org/?view&did=812853> (дата звернення: 06.01.2022).
34. Marley R. Crypto Regulations 2021 – What Digital Currency Providers Need to do. *SnuftiPro*. March 01, 2021. URL: <https://shuftipro.com/blog/crypto-regulations-2021-what-digital-currency-providers-need-to-do/> (дата звернення: 06.01.2022).
35. Cryptocurrency Regulations in Singapore. *Comply Advantage*. URL: <https://complyadvantage.com/knowledgebase/crypto-regulations/cryptocurrency-regulations-singapore/> (дата звернення: 06.01.2022).
36. How Financial Regulations Have Evolved in 2021. *Fintechnews Singapore*. February 24, 2021. URL: <https://fintechnews.sg/48917/blockchain/how-financial-regulations-have-evolved-in-2021/> (дата звернення: 06.01.2022).

Надійшла 08.01.2022

REFERENCES

1. Pro virtualni aktyvy: projekt Zakonu Ukrainy. Reiestr. No. 3637 vid 11.06.2020. *Ofitsiyni vebportal parlamentu Ukrainy*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110 [in Ukrainian].
2. Nekt K.H. Pravovyi status kryptovaliut v Ukraini ta u sviti. *Yurydychni naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2018. No. 1. P. 40-42. URL: http://lsej.org.ua/1_2018/12.pdf [in Ukrainian].
3. Nekt K.H. Svitovi pidkhody do vyznachennia pravovoho statusu kryptovaliut. *Chasopys tsyvilistyky*. 2018. No. 29. P. 100-106 [in Ukrainian].
4. Tkachuk I.I. Status kryptovaliut v Ukraini ta inshykh krainakh svitu. *Ekonomika i suspilstvo*. 2018. No. 16. P. 521-526 [in Ukrainian].
5. Kovalchuk A., Stetsenko S. Finansovo-pravovi zasady rehuliuвання kryptovaliutnoho rynku. *Publichne pravo*. 2018. No. 1(29). P. 85-92 [in Ukrainian].
6. Ustymenko V.A., Polishchuk N.Iu. Pravove zastosuvannya kryptovaliut v elektroenerhetytsi Ukrainy: zarubizhnyi dosvid i vitchyzniani zdobutky. *Ekonomika ta pravo*. 2019. No. 2 (53). P. 64-69. <https://doi.org/10.15407/econlaw.2019.02.064> [in Ukrainian].
7. Hughes S.D. Cryptocurrency Regulations and Enforcement in the U.S. *Western State University Law Review Association*. 2018. No. 45. P. 1-24. URL: <https://www.scotthugheslaw.com/documents/CRYPTOCURRENCY-REGULATIONS-AND-ENFORCEMENT-IN-THE-US-2.pdf>
8. The General Assembly of Pennsylvania. Senate Bill № 401. Session 2021. URL: <https://www.legis.state.pa.us/CFDOCS/Legis/PN/Public/btCheck.cfm?txtType=PDF&sessYr=2021&sessInd=0&billBody=S&billTyp=B&billNbr=0401&pn=0348>
9. South Carolina General Assembly 124th Session, 2021-2022. General Bill. URL: https://www.scstatehouse.gov/sess124_2021-2022/bills/3495.htm
10. State of Washington 67th Legislature 2021 Regular Session. House Bill 1406. URL: <http://lawfilesexst.leg.wa.gov/biennium/2021-22/Pdf/Bills/House%20Bills/1406.pdf?q=20210322140515>

11. Florida House of Representatives. House Bill 1351. URL: <https://www.flsenate.gov/Session/Bill/2021/1351/BillText/Filed/PDF>
12. Il'in A.Ju. Kriptoal'juta kak platezhnyj instrument na mirovom finansovom rynke. *Pravovoj al'manah*. 2021. No. 1 (5). P. 12-18 [in Russian].
13. Pravovoe regulirovanie operacij s kriptoal'jutami v Kanade. *Oficial'nyj sajt Mezhdunarodnoj kompanii Eternity Law International*. URL: <https://www.ternitylaw.com/blog/2017/10/05/blog-2017-09-29-pravovoe-regulirovanie-kriptoal'jutnyh-operatsij-v-kanade/> [in Russian].
14. Guide for cryptocurrency users and tax professionals. Government of Canada. 26.06.2021. URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/digital-currency/cryptocurrency-guide.html>
15. Cryptoassets Taskforce: final report. October 2018. 58 p. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/752070/cryptoassets_taskforce_final_report_final_web.pdf
16. Blockchain & Cryptocurrency Regulation 2021. *Global legal insights*. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-laws-and-regulations/united-kingdom>
17. Jones Huw and Milliken David. "Bitcoin" not bitcoin? UK considers new digital currency. *Reuters*. April 19, 2021. URL: <https://www.reuters.com/business/finance/uk-launches-taskforce-potential-bank-england-digital-currency-sunak-2021-04-19/>
18. FCA bans the sale of crypto-derivatives to retail consumers. *Financial conduct authority*. 06.10.2020. URL: <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/fca-bans-sale-crypto-derivatives-retail-consumers>
19. Lorenz M. Germany's Approach to Crypto-assets and their Safeguarding Under 5MLD and Financial Regulation. *Global Compliance News*. 27.02.2020. URL: <https://globalcompliancenews.com/germanys-approach-to-crypto-assets-and-their-safeguarding-under-5mld-and-financial-regulation/>
20. Boehm F., Pesch P. Bitcoin: A First Legal Analysis with reference to German and US-American law. 13 p. URL: https://www.zar.kit.edu/DATA/veroeffentlichungen/237_BTC_final_camready_437e610.pdf
21. New regulatory regime for crypto assets in Germany. Norton Rose Fulbright. March 2020. URL: <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/5ee1e37e/new-regulatory-regime-for-crypto-assets-in-germany>
22. Regulation of Cryptocurrency Around the World. *Legal Reports (Publications of the Law Library of Congress)*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/law/help/cryptocurrency/world-survey.php#sweden>
23. Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) № 648/2012 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directive 2006/70/EC. *Official Journal of the European Union*. 16.03.2022. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02015L0849-20180709>
24. A Complete 2020 Guide to Cryptocurrency License Requirements in Estonia. *Getid*. June 27, 2020. URL: <https://getid.ee/cryptocurrency-license-requirements-in-estonia/>
25. Soom A. Planned amendments to Estonian virtual currency regulation make Estonia the frontrunner in sector transparency. *E-Estonia*. March 29, 2021. URL: <https://e-estonia.com/planned-amendments-to-estonian-virtual-currency-regulation-make-estonia-the-frontrunner-in-sector-transparency/>
26. Obzor zakonodatel'nogo regulirovanija kriptoal'jut v otdel'nyh gosudarstvah. KPMG. Nojabr' 2017. 10 p. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ru/pdf/2017/11/ru-ru-cryptocurrency-legislative-regulation-worldwide-november-2017-upd.pdf> [in Russian].
27. Grieser S.G., Zlatanov I. Newest developments on the crypto-assets regulation. *ReedSmith*. 24 March 2021. URL: <https://www.reedsmith.com/en/perspectives/2021/03/newest-developments-on-the-crypto-assets-regulation>
28. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in Crypto-assets, and amending Directive (EU) 2019/1937. *European Commission*. 24.09.2020. URL: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f69f89bb-fe54-11ea-b44f-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_1&format=PDF
29. Hansen P. New Crypto Rules in the European Union – Gateway for Mass Adoption, or Excessive Regulation? *Stanford Law School*. January 12, 2021. URL: <https://law.stanford.edu/2021/01/12/new-crypto-rules-in-the-eu-gateway-for-mass-adoption-or-excessive-regulation/>
30. Qi F. Bitcoin mining is still huge in China despite new ban in Inner Mongolia. *SupChina*. March 9 2021. URL: <https://supchina.com/2021/03/09/bitcoin-mining-is-still-huge-in-china-despite-new-ban-in-inner-mongolia/>
31. Samuel H. JPY, USD, and KRW Accounts for Over 90% of Bitcoin Traded on Exchanges. *Bitcoin.com*. October 17, 2017. URL: <https://news.bitcoin.com/jpy-usd-krw-accounts-90-bitcoin-traded-exchanges/>
32. Xie R. Why China had to "Ban" Cryptocurrency but the U.S. did not: A Comparative Analysis of Regulations on Crypto-Markets Between Comparative Analysis of Regulations on Crypto-Markets Between the U.S. and China the U.S. and China. *Washington University Global Studies Law Review*. 2019. No. 18(2). P. 475-477.
33. Regulation of Cryptocurrency in Selected Jurisdictions. The Law Library of Congress, Global Legal Research Center. June 2018. 75 p. URL: <https://www.hsdl.org/?view&did=812853>
34. Marley R. Crypto Regulations 2021 – What Digital Currency Providers Need to do. *SnuftiPro*. March 01, 2021. URL: <https://shuftipro.com/blog/crypto-regulations-2021-what-digital-currency-providers-need-to-do/>

35. Cryptocurrency Regulations in Singapore. *Comply Advantage*. URL: <https://complyadvantage.com/knowledgebase/crypto-regulations/cryptocurrency-regulations-singapore/>
36. How Financial Regulations Have Evolved in 2021. *Fintechnews Singapore*. February 24, 2021. URL: <https://fintechnews.sg/48917/blockchain/how-financial-regulations-have-evolved-in-2021/>

Received 08.01.2022

K.H. Nekt

National University “Odesa Law Academy”, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-3540-350X

WAYS OF CHANGING THE LEGAL REGULATION OF CRYPTOACTIVES: AN ANALYSIS OF FOREIGN EXPERIENCE

The proliferation of cryptocurrency transactions and the increase in their value raises the question of the need for a final solution to the problem of legal regulation of their circulation. The urgency of this task is exacerbated by the fact that leaving cryptoassets out of the legal field promotes their use in illegal activities and deprives the state of significant revenues from their proper taxation.

The purpose of this article is to study the approaches to the legal regulation of the circulation of cryptoassets, which are recently formed in the world, to determine the positive experience and opportunities to borrow successful legislative decisions. The article analyzes approaches to the regulation of relations arising from cryptocurrencies in the United States, Canada, Great Britain, Germany, Austria, Estonia, China, Singapore and Australia. Particular attention is paid to the analysis of the European unified approach to the regulation of cryptocurrencies for all European countries, as well as cryptocurrency services.

According to the results of the study, it is concluded that today the attitude to cryptocurrencies differs depending on the level of development of the country. However, recently there has been a tendency to focus efforts on the implementation of cryptoassets in the legal field and ensure legal regulation of their circulation. In general, 2020, the year of the pandemic and the transfer of life to the online format, was marked by special attention to the development of legal regulation of cryptocurrency circulation. Of particular concern to the authorities are features of cryptocurrencies such as decentralization and anonymity, which allow these assets to be used to launder criminal proceeds and finance terrorism. It is in this direction that government regulation of cryptocurrency circulation has been moving recently. Most countries in the world of cryptocurrency regulation focus on licensing cryptocurrency exchanges, identifying their users, taxing, and countering money laundering and terrorist financing. These principles are the basis of the unified approach to the regulation of cryptocurrency activities for all European countries proposed by the European Commission.

It is noteworthy that both in the European unified approach to the regulation of cryptoassets and in their legal regulation in some European countries and the United States, it is proposed to classify cryptocurrencies and divide them into several categories depending on the functions they perform. These approaches to the classification of cryptoassets should be considered when determining the legal framework for regulating the circulation of cryptoassets (virtual assets) in Ukraine.

Keywords: cryptoassets, cryptocurrencies, tokens, bitcoin, virtual currencies, digital money.